

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az első nap.

Arad, november 13.

Tegnap kezdte meg a képviselőház a budget tárgyalást, tehát évi rendes munkakörének legfontosabbikát, a melynek befejezése, mint alaki előfeltétele a jövő évi kormányzatnak, előtte áll minden más teendőnek, s így a további reformok korszakotalkotandó munkájának is.

Ez utóbbiak mentől haladéktalanabb megkezdését sürgetik az ország viszonyai, sürgeti a magyar hazafias közvélemény s azért méltán fordul az általános érdeklődés azon kérdés felé, vajon van-e kilátás rá, hogy az ellenzék a megoldásra váró fontos feladatokra való tekintetéből rá fogja-e magát szánni arra, hogy az idő pusztítás taktikájától a viták célzatos nyújtásától ez alkalomra lemondjon, vagy pedig ez idén is egy álcázott obstrukció sivár kísérletével fogunk találkozni, a mi annyi drága idejébe, oly sok pénzébe került az országnak s a mi több, a haza békés fejlődése körül célzatosan felidézett annyi mulasztásnak volt okozója, hogy azon csak is a mi mandátum vadászó és párt politikában dolgozó ellenzékünk tudja magát tultenni.

Mindenesetre most is megvannak bizonyos előjelei egy tartósabb ellenzéki akciónak. A programmszegény ellenzék által már hónapokkal előbb felszínre erőszakolt agrár kérdés-nek rendeltetése épen csak az lesz, hogy a budget vitában hosszúra nyújtott lamentációknak és vádaskodásoknak alapul szolgáljon. Azután az ellenzék megingott reputációja is meg-

kívánja, hogy egy kissé nagyobb zavara által ismét életjelt adjon magáról, s megmutassa elkedvetlenedett választóinak, hogy még él és nem — fél.

Nem valószínűtlen az sem, hogy a szabadelvűpárt számbeli gyöngesége rohamokra fogja a kormánybuktatásban utazó fakciókat csábítani, s némely alkalmasnak mutatkozó kérdésben a kedvezőnek ígérkező pillanatokat fel fogják használni s szavazásokat fognak provokálni. Ha mindehhez hozzá vesszük, hogy a magyar parlamentáris uzus szerint épen a költségvetési vita nyújt alkalmat az egyes képviselőknek ahhoz, hogy mindenik a maga egyéni hajlamaihoz és választókerülete lokális érdekeihez mérten majd itt, majd amott hosszabb-rövidebb felszólalásokkal érvényesítse magát, nem minden alap nélkül való azon föltevés, hogy a vita esetleg a jövő évig is elnyulik.

De, miként említők, ez csak föltevés, és annak a reménynek is van jogosultsága, hogy simábban és rövidebben leperreg a tárgyalás, mintsem a jelek után ítélve várni lehetne. Az agrár kérdés meglehetősen zavaros és elmosódott szubsztantuma mellett nem igen fog az elmosódott ellenzéki rabulisztika a kormány határozott és világos politikája ellenében előnyöket kivívni, ellenkezőleg, könnyen súlyos erkölcsi vereségeket szenvedhet az éretlen dilettantizmus a kormány és a szabadelvű párt szakképzett tagjainak alapos czáfolatai által. A kormány ellen intézett rohamok is előreláthatólag csufos kudarcokkal fognak járni az esetről-esetre szövetkező ellenzéki csoportok ré-

széről, miként ezt a mult ülészekben is saját kárukra elégszer tapasztalták, pedig akkor a kormányt gyöngébb pozíciójában és pártjának kisebb számereje ellenébe próbálták megbuktatni.

A tegnapi ülés menete szintén a gyorsabb lefolyás iránt táplált reményünket látszik igazolni. A két ellenzéki árnyalat nevében felszóltal pártvezérek támadásai nagyon silányan ütöttek ki. Ervelések helyett sötét jóslatokkal akarták a szilárd alapokra fektetett alkotást megingatni. Kifogásolták a kiadási tételek 26 millió emelkedését, annélkül, hogy elég őszinték lettek volna beismerni, miként ezen a 26 millióból 20 millió átmeneti természetű, s csupán 6 millió az, amennyivel a kiadások tényleg emelkednek. Kicsinyes dolog pedig ezen emelkedő kiadások ellen menydörögni, ha nyomban rá nem tudnak az illetők mutatni, hogy hát a közigazgatás mely ágában volnának a megtakarítások lehetőek? Az igazságszolgáltatás, vagy az oktatás, vagy közgazdaság intézményénél? Ellenkezőleg, mindenütt keveslik ők is azon összegeket, melyekkel a kormány ezen ágazatok egyes tételeit dotálja és mégis a nép terheinek könnyítéséről diszkurálnak.

A költségvetés keretei tényleg évről-évre tágulnak, de, ha az adóalap újabb megterhelhetése nélkül a növekvő igények az államháztartás rendes jövedelmi forrásaiból nyerik fedezetüket, úgy ezen nagyobbodása a keretnek nemcsak természetes, hanem szükségszerű is; mert ki merhetné állítani, hogy a helyes kormányzat és az anyagi és szellemi haladás

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Valaki.

— A Héttől. —

Kossuth Ferencnek.

Nagyságos Uram! Nem tartom valószínűnek, hogy ezt az újságot kezébe kapja. Ön most annyira el van foglalva körútjával és békítő munkálataival, hogy olvasmányai megválogatását hü barátjaira, jobban mondva, függetlenségi udvartartása belső titkos tanácsosaira kénytelen bízni. Ezek a derék és a politikához mindenkifelett értő urak újságkivágatok segítségével informálják önt egy heti szereplésének hatásáról, azzal az objektivitással, melylyel a kivágott cikkek tudvalevőleg ki szökták vágni. Önnek valószínűleg fogalma sincs azokról a gonosz entrefilet-kről, melyek mindenik szavából fegyvert kovácsolnak ön ellen s talán még azt sem tudja, hogy míg az ön tárgyalásai a két függetlenségi frakció között — az újságok metaforájával élve — sikerrel biztatnak, addig a „Magyarország” és az „Egyetértés,” a két frakció két közlönye, késselel mennek egymásnak. Ön, mint a „Telefon-hirmondó” által rendezett koncertek közreműködői, végigjátssa piéce-jét, azt sem tudva, ki hallgatja, azt sem tudva, taps vagy püsszegés fogadja-e.

Hogy az első lépés bizalmával folytatja utját, annak más oka nem lehet, mint hogy

egyre csak a saját szavait hallja. Az egész Kossuth-kérdésben ön van a legrosszaobul informálva, mert csak azt tudja, hogy kötelességet teljesít midőn hazajött, hogy kötelességének tartja előbb megismerkedni a nemzettel, melylyel és melyért dolgozni akar, hogy a Kossuth-név örököse s kötelessége Kossuth Lajos elveit is örökölni. Azonkívül tudja, hogy a nemzet függetlensége a nemzet czélja, hogy arra törvényes eszközökkel kell hatni, a 67-es alapot tagadni és a király legitimitását elismerni kell. Tudja azt is, hogy ahová csak megy, ahol szót emel mindenki csak éljen és tapsol, hogy az ön vasuti utja embersövénynyel van beszegélyezve, mely lelkesen és kíváncsian veri föl nyugtalan vasuti álmából. És sokat utazva és sokat szónokolva mindig szónokló deputációk és tósztozó diszlakmározók között tartózkodva, azt hiszi, immár dolgozik a nemzettel és a nemzetért.

Pedig lássa, tisztelt uram, nem ártana egy napot pauszálni és meghallgatni azokat is, akik nem tósztoznak. A politikai pályán nagyobb jelentősége van a rosszakarók szavainak, mint a barátoknak. Elvtársakkal tanácskozni fölösleges fáradság, mert a másiktól is csak a saját nézetét hallja. Jó volna, ha Vison t a i Soma vagy Vaj a y István elvtársa kezébe juttatnának valamit a nem ön asztalára szánt sajtófőztjéből. Egy-egy alattomos megjegyzésből is észrevenné, hogy nem mindenki éljen és azt is, hogy az éljenzők éljene nem csupa ámen az ön miatyánkjára.

... Önt, tisztelt uram, elejtől mostanig rendkívül érdekes egyéniségnek tartottuk. Megbocsát, ha nem czitálom fejére diosült atya érdemeit, azt, hogy önt magábanvéve, nem mint atya fiát itéljük meg, ezt a tisztelet parancsolja, melyet ön iránt érzünk. Alapja ennek a tiszteletnek az ön példátlan becsületes naivsága, melylyel a politikai pályára lépett, akarván és cselekedvén annak tudata nélkül, hogy kiosztott szerepet játszik. Nincs Magyarországon önön kívül politikus, aki nem vonna választófalat privátélete és nyilvános szereplése között. Ez a szerep, melyet játszik, az az élet, melyben a gázsiját költi el. Ön azonban hazajött és a külföldön hagyta a privátéletét, idehaza a nap mind a huszonnégy óráján keresztül politikus, benső meggyőződéssel és teljes jóhiszeműséggel a Kossuth-név és a Kossuth-elvek örököse, mely névnek viselésével viselni akarja az ezzeljáró terheket is. Elvtársaiénál melegebb szimpátiával viseltetem ön iránt, mert én szeretem és tiszteltem a naiv embereket s mikor valaki Don Quixote-nak nevezte önt, még jobban megszeretem, mert Don Quixote a világirodalom leg-tiszteletreméltóbb alakja.

De bánt, hogy az események sorja szerint önt már nem tartják Don Quixote-nak, hanem Sancho Pansának. Nem Rocinante viszi a hátán a poros országuton, hanem számárháton lovagol be Barataria szigetére, hogy a kormányzóságba beiktattassa magát. Barataria lakói üdvörléssel fogadták kormányzójukat, beik-

igényeinek immár elég van téve s a költségvetés kerete visszaszorítható volna esetleges adóleszállítások tekintetéből?

Hogy a pénztári feleslegek nem fognak örökké tartani, az nagyon természetes, ámde ennek az eshetőségére nem az ellenzéki kapacitások tették a világot először figyelmezzé; megmondta ezt Wekerle is a pénzügyi bizottságban, s e feleslegeknek idővel bekövetkezendő megszünte együtt jár az államháztartás előirányzatában követendő helyes budget politikával. Most egyelőre az a feladata a kormánynak, hogy a kedvező eredmények által nyújtott előnyöket gyümölcsöző befektetésekkel lehetőleg hasznosítsa, s a megnyílt jövedelmi források állandóságát biztosítsa.

Es ebben a kormány alapos szakértelemmel oly tervszerű és átgondolt finanszpolitikát követ, mely előtt a legriporózusabb kritika is meghajlik. Ez az átgondolt tervszerűség hatja át a most tárgyalás alatt álló költségvetést is, és azért nyugodtan tekinthet annak tárgyalása elé úgy a kormány, mint a szabadelvű párt, de még az ország közvéleménye is, mely bizonyára jobb kezekben tudja az ország háztartásának vezetését Wekerlénél, mintha azt Horánszky vagy Molnár József ellenzéki finanszkapacitások vennék át.

BELFÖLD.

Az országgyűlési szabadelvű párt szordán f. hó 14-én, esti 7 órakor értekezletet tart, melynek tárgyát: a kisebb tárczák és a belügyi tárcza 1895-ik évi költségvetésének megvitatása fogja képezni.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, november 13.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső báró.

Jegyző: Josipovich, Schober Ernő, Pap Elek.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi, Eötvös br., Josipovich.

Hitelesítették a mult ülés jegyzőkönyvét.

Fenyvessy Ferencz előadó betérjeszti a

pénzügyi bizottság jelentését a vicszinháznak adandó kölcsön tárgyában.

Annak idején napirendre tűzik.

A költségvetés.

Bujanovitch Sándor Schreiber Frigyesnek azzal a tegnapi oldaltámadásával foglalkozik, a mely a nemzeti pártnak szólott s a mely oda konkludált, hogy a nemzeti párt a függetlenségek malmára hajtja a vizet.

Madarász József: Ellenkezőleg! (Derűtség.)

Bujanovitch Sándor igazolja a nemzeti pártnak bizalmatlanságát a kormánnyal szemben, különösen azzal, hogy a kormány a kiegyezést nem érvényesíti és tehát veszélyezteti. Eszerint nem a nemzeti párt, hanem a kormánypárt az, amely a függetlenségi párt malmára hajtja a vizet. (Derűtség.) Horánszky Nándor tegnapi kritikája után felesleges volna a budgethez szólnia, ha nem volnának itt mezőgazdasági állapotunk, amely irtózatos bajokban leledzik. (Helyeslés balfelől.) Ebből a szempontból nem lehet kevesebb gáncsot vetni, mint más szempontból. Mert a mezőgazdaságot elhanyagolják és legfontosabb érdekei elől kitérnek, sőt mi több, azoknak, a kik ez érdekeket gyámolítják, akadályokat gördítenek. Szólok szívesen elfogadja az agrarius nevet, mert szereti a földet és ápolja annak érdekeit és ügyet sem vett arra, ha agrariusnak gúnyolják. (Helyeslés balfelől.) Utal azután részletesebben a mezőgazdák helyzetére, azokra a nehézségekre, amelyekkel küzdeniök kell. Mások a termelési viszonyok és mások a jövedelmi arányok, még pedig mind olyan irányban mások, hogy a változás mind a mezőgazdák vállait nyomja. Es nem lát semmit a kormány akciójában, ami az állapotokon segíteni akar, tehát épen ezért csatlakozik Horánszky Nándor határozati javaslatához. (Helyeslés balfelől.) Végül utal a felvidéki viszonyokra, amelyeket ő évek óta ecsetel itt a Házban. Nos a helyzet ma igazolja az ő szavait: a felvidéki közbirtokosság felett megkondult a lélek harang. Es ő ma azt tanácsolja azoknak a birtokosoknak, hogy adják el birtokaikat, mert nem kívánhatja tőlük, hogy ragaszkodva a rőghöz, tönkre menjenek. (Helyeslés balfelől.) Nem fogadja el a költségvetést. (Helyeslés balfelől.)

Darányi Ignác szintén a mezőgazdasági kérdéshez akar szólni. Ezzel kapcsolatban fellel Horánszkynek azokra a megjegyzéseire, amelyek az orsz. gazdasági egyesületekre vonatkoztak. Szomorú a helyzete ennek az egyesületnek, de az egyesület az oka. Bevitték a pártpolitikát az egyesületbe s például az egyesület jelentése azt mondja, hogy a takarmánykiviteli tilalmat rövidesen vissza vonták, mert nem akartak néhány kiviteli vállalkozótönkre tenni. Na hát ilyen vádakat portálni, bizonyítás nélkül, ez csak nem lehet egy gazdasági egyület hivatása. Sőt tovább mentek: az ellen-

zéki Hazánk-at hosszú időn át a „Köztelek” czimezzalagjaival küldték szét. (Derűtség jobbfelől.) Na hát a mezőgazdák az ellenzéki aligha fog segíteni, amikor az ellenzéki manapság még magával is jó tehetetlen. (Derűtség.) Szólok nem kívánja, hogy a gazdasági egyesület kormánypárti egyesület legyen, de — engedelmet kér, — azzal, hogy ellenzéki, csak nem fog a mezőgazdaságon segíteni. (Zajos helyeslés jobbfelől.) — Ha baj van, az nem sporadikus, hiszen tegnap megmondta Horánszky, hogy a mezőgazdaság pangása általános baj, mely ránehezedik a többi országokra is, és azokra inkább mint mi ránk. (Helyeslés jobbfelől.) Ha a mezőgazdaságról van szó, tegyünk úgy, mint a török, aki amikor begyuj a mecsetbe, kinhagyja a saruit. Hagyjuk mi is kívül a pártpolitikai érdeket és úgy vitassuk, hogy abból egyik pártnak se, csak a mezőgazdaságnak válják hasznára. (Zajos helyeslés.) Elfogadja a költségvetést. (Zajos, hosszas éljenzés jobbfelől.)

Károlyi Sándor gr, a mezőgazdaság érdekében azt tartaná helyesnek, ha mentől méltóbb volna mezőgazdaságunk és az ezzel összefüggő — többi gazdasági ág is, mert az az önállóság az árképződés önállóságát és biztonságát hozná magával. Fájdalom, ez az önállóság nálunk nincs meg, mert ezt sok minden nálunk lehetetlenné teszi. A nálunk kivételes helyzete, a mi iránypolitikánk egyenként és összesen lenyomják a gabona árát, amelyet alászállít a börzei differenciális játék, hiszen erről tudvalevő, hogy egyenesen a gabona árak lenyomásával foglalkozik. Darányi szóba hozta a takarmány kiviteli tilalmat, de elfeledte megemlíteni, hogy ezzel is csak a mezőgazdák árát csökkentik, mert a takarmány árát lenyomták. A déli vasut megvételénél figyelmébe ajánlja a kormánynak, hogy a Svájc felé irányuló gabonakivitelünknek jövőt biztosítsanak valamelyes kedvezőbb tarifát. (Helyeslés balfelől.) Szükségesnek tartaná a takarékpénztárak reformját, valamint a hitel szövetségi törvény revidálását a hitel olcsóbbá tétele érdekében. Szóba hozza a munkás kérdést és annak megoldását sürgeti, mert ezzel a mezőgazdaságon a lehető legnagyobbat lendítjük. (Helyeslés balfelől.)

Ábrányi Kornél követi Darányi példáját és objektív tesz, amit ezzel a kormánnyal szemben annyival inkább megtehet, mert ennek a kormánynak a politikája egy szóval jellemezhető: feleslegekkel dolgozik a pénzügyben és feleslegekkel dolgozik az egyházpolitikában. Ehhez járul még az, hogy a szabadelvűpárt kitűnő taktikus és vele szemben lehetetlen is már a subjektivitás. Szólt azután arról a mindent kockáztatott és épen azért mindent megnyert kormánypolitikáról, amely áttörte az ellenzék régente erős harczzonalát s amely a radikalismus diadalával egyidőre ismét tömörítette sorait, biztosította jövőjét. Szamba ve-

tatták hivatalába, bírói színe elé vitték pörös ügyeiket és bánták éles esztét és igazságos lelkületét. Am Barataria lakói azért tudták, hogy az egész csak komédia, melynek vége az lesz, hogy a derék Sancho megnyergeli szürkét és türes kezekkel, ahogy jött, ismét távozni fog.

Hogy őnt is ez a sors várja, nem tudom szó nélkül elviselni. Mert őn nem egészséges gyomorral megáldott s közmondásokban bölcselkedő ember. On egy ideális ember szellemében nevedett, tévedései is ideálisak. Megérdemelné, hogy nagy dolgokba fogva, méltósággal győzzön, vagy bukják. A kigunyolás sorsát, melyet barátjai önnek készítenek, épen-séggel nem érdemi meg.

Tévedéseierit becsülöm. Becsülöm főképen azért a tévedéseierit, mely elhitei önnel, hogy önre Kossuth neve a politizálás kötelességét rója. Tessék elhinni, hogy Magyarországnak nincs szüksége új politikusra, annyi kis és nagy emberünk működik már ezen a téren, hogy nincs olyan talpalatnyi föld, melynek művelője és kizsákmányolója nem volna. Tessék elhinni, hogy aki dolgozni akar a nemzet érdekében, az minden más téren inkább dolgozhatik, mint a politikai téren. Az a kevés bölcsesség, melylyel a világ kormányoztatik, nem szorul öregbítésre s ha önrel elismerik, hogy a politikában meg tudja állani a helyét, sőt tudja a vezérszerepet is vinni, ezzel nem sokat ismertek önrel.

Pedig őn nem tudja megállani helyét a

politikában. On politikacsinalásra vállalkozik a dicsőült atyjától tanult módon, holott ő ezen a módon történelmet csinált. A historikus gondolkodásával és ideálistásával lépett őn egy pályára, melynek csak korlátolt pártzempontjai, gombostű-fegyverei és vaktöltésű puskái vannak. Ezért cselekszik őn férfimódjára, nyiltan, becsületesen és nagy stílusban s ezért itélik az őn cselekedeteit elejétől végig politikai tapintatlanságoknak. Ezért fogadják őnt mindenütt zászlókkal és muzsikaszóval, anélkül, hogy a lakoma elmúltával nyoma maradna ottlétének s anélkül, hogy csak halvány sejtelmé volna a viszonyokról, melyeknek megismerése végett utra kell.

Mert a lelkes fogadtatások, melyekben pártkülönbség nélkül részt vesz mindenki, a nem politikus Kossuth Lajos fiának, a történelmi név viselőjének szólnak. Kossuth Ferencz, a politikus, mindenkinek közömbös, épen csak azok becsülik meg őt, akik megbecsülik Ugron Gábort is, Eötvös Károlyt is. On utazásaival, melyeket önön kívül, jellegüknel fogva mindenki agító utaknak tart, egyetlen egy embert sem hódít a függetlenségi eszmének, melynek zászlaját lobogtatja. Ellenben a haza földjére lépve, minduntalan kénytelen költségeit abból az örökségből fedezni, melyet atyja önre hagyott. Politikai céljaiért volt kénytelen királyunknak alattvalói tisztelettel hódolni — hiszen ha őn elismeri is a Habsburg-uralom törvényességét, azért önnek ugy-e bár nem axiomája,

hogy csak Habsburgok uralkodjanak fölöttünk, holott minden más politikusnak ez valósággal axiomája. Kénytelen volt a Kossuth Lajos által sérelmesnek tartott honossági törvénynek is magát alávetni s lojalisabbnak lenni Eötvös Károlynál, aki sürgetéseinek dacára is huztahalasztotta a honossági kérvény benyújtását. Mi marad meg az örökségből? A 48-as program, melylyel Kossuth Lajos sohasem azonosította a saját programját. S mi a missziója? Egyesíteni két párttörödeléket külsőleg, a régi differenciák fentartásával — oly cél, mely a nemzet érdekére még annyira sem hat, mint két kis községnek nagy községgé való egyesítése.

Ezért a ozélért, melyet el akar érne és azért az eredményért, melyet el fog érne, kár volt kockára vetni azt az örökséget, melyet Kossuth Lajos nemzetének hagyott. Mert abban is téved őn, hogy őn örökölte a Kossuth nevet. On csak viseli, de ez a név a varázsszal, mely benne rejlik, a hagyományokkal melyekre emlékeztet és a multtal, melylyel össze van forrva, a magyar nemzeté. Hogy nemzetének ezt az örökséget hagyhassa, tette dicsőült atyja a hazátlanság fogadalmát. Vissza vonult a tettek teréről, melyen már csak politikát lehet csinálni, nem pedig históriát. Nem szolgáltatatta ki a nevet a párt-programmok egymást lerontó küzdelmeinek, hogy a nemzet leggyászosabb és legdicsőbb korszakáról kegyeletes egyértelműséggel emlékezhessen meg. Ez egységes emlékezés, higgye, nagy ha-

szi, hogy ezzel az akcióval szemben hogyan inceskedett a függetlenségi párt? Ugy, hogy védte a kormányt és támadta a nemzeti pártot. Pedig a nemzeti párt a közigazgatási reformot támogatta ugyan, de nem feledkezett meg szövetségeseinek a függetlenségi pártnak tartozó loyaltásáról. (Helyeslés balfelől.) Nos, ennek meg van a látszatja. A kormány megerősödött, a nemzeti párt meggyöngült, de meggyöngült a függetlenségi párt is, meg az ellenség egészében is annyira, hogy egyhamar aligha lábra áll. (Helyeslés balfelől. Derültség jobbfelől.) Honnan vette a kormány ezt a megbontó erőt? Onnan, hogy felekezettekre osztotta a közélet szereplőit s ezzel sikerült megbontania a pártokat.

Budapest, november 13. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Ábrányi beszéde bár sikerült ellenzéki polemia volt, pártját mindvégig érintetlenül hagyta, beszéde végére már pártfelei is eltűntek, s jobbfelől is csak részvétből halgatták.

Holnap a vitát folytatják.

Kossuth Ferencz körútja.

Hódmezővásárhely, nov. 11.

Szeged után Hódmezővásárhely került sorra. A diadalut vajmi kevés változatossággal van egybekötve. A bandériumok, fehér ruhás lányok és kékmándlis polgárok akárcsak egyik városból átvándorolnának a másikba.

Hódmezővásárhelyen az üdvözlések után a menet a Kossuth-térre haladt, hol az új város házában a törvényhatósági bizottság Kossuth Ferencz tiszteletére diszközgyűlést tartott.

Itt **Baksa Lajos dr.**, a város polgármestere, majd **Endrey** képviselő üdvözlétek Kossuth Ferenczet. — Kossuth utat nem mondó beszéde után **Draškóczy** indítványára a közgyűlés hosszantartó éljenzés között jegyzőkönyvi köszönetet szavazott Kossuth Ferencznek azért, hogy a várost meglátogatta.

A diszközgyűlés után a városház előtt felállított tribünre lépett Kossuth Ferencz, honnan az egész város lakosságához intézett rövid beszédet. Itt **Szabó Mihály**, a város egykori polgármestere és 1848–49-iki honvéd üdvözlölte.

Utána **Helfi Ignác** szólt. Beszédek tartottak még **Mészleányi Lajos**, **Endrey Gyula** és mások.

A Kossuth-téri népgyűlés után a Kossuth Ferencz-nél megjelent küldöttségek fogadtatása került sorra. Különösen felemlítésre méltó az

talom, melylyel azonban a pártpolitikában csak vissza éni lehet. On pedig, evvel a névvel egy párt élére állva, megbontja ezt az egyértelműséget s kényszeríti a nemzet többséget, hogy e szent névvel szemben foglaljon állást.

Ez pedig súlyos következmény. A keresztnevek különbsége nem védi meg a Kossuth neket a kopástól. Onnel együtt ez a név is veszít, ha veszteségre kerül a dolog, amit pedig ön kivivhat, sokkal kevesebb, hogy a kockázatot megokolhatná.

Mindezeknek egyes következménye az, hogy Kossuth Lajos fiának, ha politizálni akar, előbb meg kellene változtatnia a nevét. Ha van politikai hivatása, akkor boldogul e név nélkül is, ha nincs neki, akkor veszélyeztet valamit, amihez minden magyar embernek jussa van. Ma az a név, az apa neve, ünnepi sokadalomban veri össze a népet, holnap pedig, még mindig az apa neve, úgy hangzik, mint egy függetlenségi képviselőé, akit klerikalizmussal, frázisgyártással és hányavetiséggel szabad vádolni.

Aki a Kossuth-nevet viseli, mindenestre **valaki**, még akkor is, ha békésen visszavonulva, teljesen privátéletet élne. Szívesen látják; utat nyitnak neki, kívánják boldogulását. De aki valaki akar lenni e névnek nemcsak családi, hanem történelmi értelme alapján, annak nem szabad oly dolgokra vállalkoznia, melyeket — akárki is elvégezhet.

SEMPER.

alföldi szocialisták küldött sége, kiknek szónoka: **Kenéz Pál**, lefeszette az alföldi munkásoknak sanyaru helyzetét.

Kossuth Ferencz kijelentette, hogy ha ő majd a törvényhozásban helyt fog foglalni, egész iparkodással fog arra törekedni, hogy e komoly bajokon segítessék. De óva figyelmezteti a magyar munkásokat, hogy ne csatlakozzanak semmiféle internacionális mozgalomhoz, ne akarjanak e téren világpolgárok lenni, hanem iparkodjanak hazai viszonyaink keretében irt bajaik orvoslására keresni.

A délután folyamán még a kaszinót, a gazdasági és a kereskedelmi egyleteket látogatta meg Kossuth Ferencz.

Szentes, nov. 12.

Kossuth Ferencz fogadtatásával foglalkozott több városi képviselő indítványára Szentes képviselője.

Az ellen, hogy Kossuth Ferencz a város mint erkölcsi testület által fogadtassék, **Fekete Márton** képviselő szólalt fel, mert Kossuth Ferencz határozott pártpolitikai programmal utazza be a magyar Alföld városait s így ő és a 67-iki kiegyezés közjogi alapján álló elvtársai nem csatlakozhatnak az ünnepeléshez, sőt azt sem tartják helyesnek, hogy a város mint erkölcsi testület vegyen részt pártpolitikai jellegű ovációkban.

E felszólalás folytán **Burián Lajos** polgármester **Sima Ferencz** és **Balogh János** országgyűlési képviselők kijelentették, hogy Kossuth Ferencz Szentesre nem pártpolitikai özlézzattal jön, hanem, hogy a városnak Kossuth Lajos temetése alkalmából nyilvánított részvétét megköszönje. Ennélfogva a város mint erkölcsi testület csupán azon szempontból és nem politikai özlézzattal kívánja őt vendégül fogadni.

Ezen nyilatkozatokat **Fekete Márton** jegyzőkönyvbe kívánta vétetni azért, mert Kossuth Ferencz eddig még egyetlen városban sem foglalkozott egyébbel, mint határozott jellegű politikai nyilatkozatokkal.

A jegyzőkönyvbe vételében **Burián, Sima, Balogh** és velük együtt a képviselő függetlenségi párti többsége mellőzték, miért is a képviselő testületnek hatvanhetes közjogi alapon álló tagjai az ünnepély rendező bizottságába való részvételt sem fogadták el.

Városi közügyek.

Arad a múlt hóban.

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

A községi bíróságnál elintézetlen maradt szeptember hó végén 132 ügy, októberben befolyt 843, összesen elintézés alatt állott 975; ebből elintéztetett 838, tárgyalás alatt maradt 137, végrehajtás foganatosított 108, árverés tartatott 2.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 360 közös hadseregbeli és 145 honvéd tartalékos. Utóállított 1 idegen illetőségű hadköteles. Önkéntesnek besoroztatott 1. A póttartalékba helyeztetett 1. A város terhére vendéglőkben elszállásoltatott 34 főtiszt. A ház tulajdonosok terhére magánházakban elszállásoltatott 237 legény 7 lóval. Előfogat kiállított 1.

A városi általános csatornázási munkálatok a Szt.-Pál, Alsó-Molnár-utózában és a Bocskay-téren folytatott, a 4-ik számú ejector állomás építése megkezdett.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 16,574 frt 79 kr, leiratott 140 frt 45 kr, összesen 16,715 frt 24 kr, hadmentességi díjban 1152 frt 72 kr, jog- és bélyegilletékben 3238 frt 82 kr, községi adó 6139 frt 70 kr, leiratott 76 frt 67 krajczár, összesen 6216 forint 37 krajczár, utadó 667 frt 43 kr, leiratott 38 frt 36 kr, összesen 705 frt 79 kr, átíratási díjban 1485 frt 22 kr, iparkamaraidíj 41 frt 52 $\frac{1}{2}$ kr. Idegen közadóban 2360 frt 42 kr., leiratott 5318 frt 35 kr, összesen 7678 frt 77 kr.

Az árva pénz társaság forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 411,160 frt 62 $\frac{1}{2}$ kr, kiadás volt 54,978 frt 98 $\frac{1}{2}$ kr, maradvány 356,181 frt 64 kr.

A házi pénz társaság forgalma volt

bevételben 56,606 frt 42 $\frac{1}{2}$ kr, kiadásban 55,042 frt 65 krajczár, maradvány 1,563 frt 77 $\frac{1}{2}$ kr. Az utépitési alap bevétele volt 10,366 frt 36 kr, kiadása 6904 frt 04 kr, maradványa 3462 frt 32 kr. A védgátépitési alap állása volt 10,686 frt 60 $\frac{1}{2}$ kr.

A különféle alapok bevétele volt 1.201,762 frt 39 $\frac{1}{2}$ kr, kiadása 48,092 frt 82 $\frac{1}{2}$ kr, maradványa 1.153,669 frt 57 kr.

Köveztvámban befolyt 3297 frt 81 kr, helypénzben 3655 frt 86 kr, partvám — frt — kr., összesen 6953 frt 67 kr, kiadás volt 954 frt 46 kr, maradt tiszta jövedelem 5999 frt 21 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 103 darab folyadékmérték; 1456 darab hordó; 67 darab száraz tárgy mérő és — drb mérleg.

Hitelesítési díj befolyt 691 frt 10 kr.

Az állategészségügy kielégítő volt.

Arad, 1894. nov. 8.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 764.2 milliméter, délután 2 órakor 764.0 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° + 7.4, délután 2 órakor C° + 16.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DK. 5. délután 2 órakor D. 5. Felhőzet: reggel derült, délután többnyire derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — November 14. —

Borus. — Enyhe. — Északon csapadék.

HIREK.

November 14. Szerda. Róm. kath. naptár: Jukund. — Protosztáns naptár: Jukund. — Görög-keleti naptár (november 2.): Aczindin. — A nap két 6 óra 47 perczkor, nyugszik 4 óra 10 perczkor.

Szabadságharoz emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyvárad reggel	5.18	Vv. Csabáról reggel	9.10
Szolnokig d. u.	3.58	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	3.55
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.55
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinről reggel	7.—
Soborsinig d. u.	2.30	Gyorsvonat d. e.	6.10
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat d. e.	11.—
Gyorsvonat este	7.05	Személyvonat este	8.55
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Vegyesvonat reggel	6.20	Személyvonat d. e.	10.43
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	3.44
Személyvonat d. u.	5.—	Vegyesvonat este	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
Gurahoncz felé:		Gurahoncz felől:	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.23	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

— **Uj kamarás.** Ő Felsőge a király **Sivó Gyula** m. kir. 3-ik honvédszázadredbeli főhadnagynak — mint a hivatalos lap tegnapi számában olvassuk — a csász. és kir. kamarási méltóságot adományozta.

— **Városi közgyűlés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága ma, szerdán délután 4 órakor tartja november havi rendes közgyűlését. Miután a tárgysorozatba több, igen érdekes közügy van felvéve, e helyen is figyelemztetjük a köztörvényhatósági bizottsági tagokat, hogy az ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. A mai közgyűlés tagja kitzenni többek között azt a határnapot is, melyben a III-ik kerületben megüresedett köztörvényhatósági bizottsági tagsági helyet választás útján betöltik.

— **A szoborrácsolat pályaművei.** A szakértők véleményadása után a szoborrácsolat pályaművei immár a bíráló bizottság elé kerül-

tek. A bizottság tagjai Salacz Gyula kir. tanácsos polgármester elnöke alatt: Boros Beni tiszteletbeli főmérnök, Virágh Lajos, Barabás Béla, Lukácsy Miklós, Müller Károly, Nesnera Aladár, Shusster Illés dr., és Varjassy József. E bizottság fogja kijelölni a pályamunkák közül a három legjobbat, melyek díjazva lesznek. A három legjobb közül aztán a nagybizottság a neki legjobban tetszőt és legelőnyösebbet kényszeríti el.

— A főispáni fizetések. A hatvannyolc városi és vármegyei főispán közül huszonegy fog a jövő esztendőben ötezer forintot fizetést huzni, és pedig: Budapest főpolgármestere és Szabadka—Baja—Panosova—Versecz, Szeged—Hódmezővásárhely városok és Arad, Bács-Bodrog, Baranya, Bereg, Ugocsa, Bihar, Hont, Jász-Nagykun-Szolnok, Krassó-Szörény, Nyitra, Pest, Pozsony, Somogy, Szatmár, Temes, Torontál, Vas- és Zala-vármegyék főispánjai. A budapesti főpolgármester ötezer frt fizetésén fölül háromezer forint működési pótlékot kap. Harmincegy főispánnak természetben van lakása, a többi hatszáz forint szálláspénzben részesül.

— Választás a harmadik kerületben. A harmadik kerületben egy városatyának a széke üresedett meg, melyet választás útján töltenek be. Eddig két jelölt van: Rákóczi Zoltán és Huzó István. Mindkettőnek nagy a pártja, s így erős küzdelemre van kilátás. A tanács a mai közgyűlésnek a választás napjára november hó 25-ét hozza javaslatba.

— Folytatolagos sorrend a mai városi közgyűléshez: A csatornázási és vízvezetési bizottság előterjesztése a vízvezetési szakbizottság megalakítása iránt. Arad, 1894. november 13. Kiadta Institoris Kálmán főjegyző.

— Az ereklyemúzeum bizottsága. Az új alapszabályok értelmében az aradi „Kölcsey egyesület” több bizottságra oszlik. Az ereklyemúzeum bizottságra a választottakon kívül Arad város is küld ki három tagot. Ezeket a mai közgyűlés választja meg.

— A vármegyei tisztviselők mandátuma. A „Politikai Hetiszemle”, Székely Sámuel jelesen szerkesztett lapja legújabb számában a kinevezési rendszer életbeléptetéséről hoz beavatott körökből, de meglehetősen meglepő értesítést. E szerint most, hogy a vármegyei választott tisztviselők mandátuma a jövő évben lejár, az 1891-ik évi 33-ik törvényozikely (a Szápáry-féle két paragrafus) értelmében a közigazgatást a vármegyékben állami kinevezett tisztviselők veszik át. A kormány ugyanis — hogy a szélsőbal obstrukcióját kikerülje — csak egy új két szakaszos törvényjavaslatot nyújt be. Ennek a törvénynek első szakaszában kimondatnék, hogy a mostani választott tisztviselők mandátumát meghosszabbítják a megyei közigazgatás végleges rendezéséig, a második szakasz értelmében pedig az időközben megüresedő vármegyei tisztviselői állásokat kinevezés útján töltik be.

— A tűzrendészeti szabályrendelet. A múlt közgyűlésen is szóba került tűzrendészeti szabályrendelet 5-ik szakaszának módosítását a mai közgyűlésnek úgy javasolja, hogy a Gáj, Sága, Pernyáva és Poltura külvárosokban a szalastakarmány-boglyák és kazlak egymástól öt méternyi, az épülettől pedig tíz méternyi távolságra álljanak. Ama gazdák részére pedig, kiknek házterülete oly kicsi, hogy a fenti rendeletet be nem tarthatják, azok részére egy nagyobb szérűskert kijelölését hozza javaslatba, hol az illető gazdák takarmányait elhelyezhessék. A tűzrendészeti szabályrendelet 15-ik szakaszát a tanács eredeti szövegében óhajtja megtartani, az önkéntes tűzoltókar kérvényének ellenére.

— Érdekes határozat. Az állami hivatalnokok tudvalevőleg utadöntesek. A kereskedelmiügyi miniszter azonban újabb egy speciális esetből kifolyólag, határozatilag ki-mondotta, hogy az állami tisztviselők özvegyei utadöntesek.

— D'Orsay gróf ünneplése. Azon alkalomból, hogy D'Orsay Olivér mezőhegyesi mé-

nesparancsnok ezredessé léptettetett elő, fényes ovációkban részesítették tisztelői a közszeretettben álló parancsnokot. A mezőhegyesi lovardában nagy bankett volt, melyen résztvettek a ménesbirtok katonai és polgári testületei, Durmann tábornok, Rónay Ernő, P. Eckhard Oszkár, Blaskovich Ernő birtokosok, gróf Csekonicz Endre nagybirtokos fiával, ezenkívül a vidéki fajtenyésztők nagy számban. A banketten számos felköszöntő mondatott a népszerű alezredesre.

— A vingai iskolaszék önkényes elnöke. Szathmáry Lajos a vingai iskolaszék elnöke, úgy látszik elnöki jogát — mint levelezőnk írja — önkényeskedésre használja fel. A legutóbbi időkben ugyanis elnöki jogára hivatkozással és a jegyző sugalmazására minden indok nélkül Budur Rafael igazgatótanítót ezen tisztétől felfüggesztette. Minthogy az igazgató tanító ellen semmiféle fegyelmi eljárás nincs folyamatba és minthogy nevezett már 36 év óta önzetlenül és lelkiismeretesen teljesítette öit, ezen törvénytelen eljárás legalább is felháborító. Vingát tekintélyes és intelligens városnak ismerjük eddig és reméljük, hogy iskolaszéke nem fogja szó nélkül eltérni elnökének ezt az önkényeskedését.

— Helyi előléptetések. Az 1891: XVII. tcz., mint tudva van, megengedi bizonyos korlátokhoz kötött számmal törvényszéki elnököknek kuriai bírói s bíráknak táblai bírói czimmet és jelleggel való fölruházását. Az igazságügyminiszter a jövő évre is czélba vett ily helyi előléptetéseket, még pedig egy vidéki törvényszéki elnöknek kuriai bírói s husz bírónak táblai bírói czimmet és jelleggel való fölruházását. E helyi előléptetések a jövő év közepe táján fognak megtörténni.

— A magyar nyelv terjedése. Mikálka község előjárósága néhány román lakos ellenzése dacára egy magyar tannyelvű népiskolát létesített oly czélból, hogy a román ajku gyermekek a magyar nyelvet elsajátíthassák. Eleinte nem nagyon látogatták ezt az iskolát, de most már tanulóinak száma mindinkább szaporodik.

— Ártézi kut és aszfalt Vingán. A vingai képviselő testület tegnap tartott ülésén elhatározta egy Vingán furandó ártézi kut létesítését. Ugyanezen ülésen mondták ki, hogy a főutcákat, valamint a középületek előtti járó helyeket aszfalttal fogják burkolni s az utcai lámpák számát megszorítják.

— Sülyedő község. A Fiume közelében levő Grohovo község, a melyet már a múlt évben földcsuszamlás fenyegetett, közel áll az elsülyedéshez. A talajban széles repedések támadtak, a melyek közül egy öt méter hosszú és két méter széles, a falu egy része a Részina folyóba omlott, magával ragadva fákat, épületeket, mindent ami útjában állt. A lakoságon a rémület vett erőt, s bár eddig emberélet nem veszett el, attól félnek, hogy egy hirtelen beállható katasztrófa az egész községet megsemmisítheti. Tegnap délelőtt Fiuméből egy bizottság ment ki a tenyegzett községbe. Ciotta polgármester városi öröket rendelt ki Grohovoba. — Miután a veszély a tegnapi nap folyamán növekedett és a házak falai megrepedeztek, a helységet a lakóknak ott kell hagyniok.

— Feldúlt örmény falvak. A „Daily News” konstantinápolyi értesítése szerint Sassun kerületben Nusoh közelében huszonöt örmény falvat dultak föl török csapatok. Háromezer asszonyt és gyermeket mészároltak le az embertelen katonák. Arra utazó kereskedők megerősítik ezt a hírt. A míg a török hatóságok azt állítják, hogy egy fölkelés leveretése miatt van szó, addig másrészt azt beszélnek, hogy a falvakat a kurdok, mialatt a férfiak távol voltak, kifosztották. Mikor a férfiak visszaérkeztek, vagyonukat vissza akarták venni, mire katonaságot küldtek a falvakba. Ezek követtek el a mészárlást.

— Orosz közmondások a czárról. Nincs nép a világon, mely az ő uralkodó háza tagjai iránt annyira alázasos, annyira odaadó volna, mint éppen az orosz. Az orosz kőnép e jellemvonásán igen természetesen visszatükröződik az ő közmondásaiban. Isten után — vagy talán jobban

mondjuk így: az Isten oldala mellett — nincs magasztosabb, tiszteletreméltóbb, hatalmasabb fogalom előtte a czárnál. Igen alkalomszerűleg közli most a Figaró közmondások bő gyűjteményét. Ime néhány ezekből a közmondásokból:

- A czár is meghal, ha eljön az órája.
- Még a czár is besározza magát, ha pocsolnyába lép.
- A czárt nem védi meg a koronája a főfájás ellen.
- Még a czár ökrének sincs több szarva, csak kettő.
- A czár kormánypálcsája sem ér a napig.
- Ha a czár nevet, a minisztereknek rong a hasuk.
- Ha a czár imádkozik, a népek térdelni kell.
- Ha a czár kiállítja a maga képeit, a többi semmit sem ér.
- Ha a czár meghül, egész Oroszország trüszköl.
- Ha a czár meghal, a muzsik marad.
- Ha a lovak nem akarnak huzni, még a czár kocsija se mozdul.

— Vértörsz. Véres gyilkossági kísérlet színhelye volt tegnap délután amohácsi vásártér. Egy Mihajlovics Szinno nevű fiatal szerb, akinek az apját Miskovics Lazo ez előtt öt évvel életveszélyesen megverte és a Dunába dobta, mint nekünk táviratozzák, megrohanta a gyantatlanul eléje került Miskovicsot és oda kiáltva neki, hogy apjiért áll bosszút, úgy összeszurkálta, hogy a szerencsétlen ember félholtan esett össze. A véres tett után Mihajlovics elmenekült.

— Telegráf a hadi tengerészetben. A pólai haditengerészeti kikötőben most rendkívüli érdekes kísérletek folynak. Nem kevesebből van szó, mint annak az eddig megoldhatatlannak vélt problémának a megfejtéséről, hogyan lehessen a hadihajók egymással és a szárazfölddel való közlekedésénél a távirót használni? A találmány dicsősége két trieszti illet. A kísérletek eddig fényesen beváltak. Az új találmánynak nagy fontossága van a haditengerészetre nézve.

— Katasztrófa a föld alatt. Ismét bányakatasztrófáról ad hírt a táviró. A brüxi Plutotárnában szombaton este a bányalevegő, alighanem önmagától, felrobbant, s az ott dolgozó munkásokat megölte. A robbanásnak iszonyu ereje volt; vagy hétszáz méternyire pusztított vízszintesen, s noha a tárna majdnem négyszáz méter mély, a szellőztető akna tetejét is letepte. A robbanás tizenkilenc munkást megölt. Majdnem mind szénné égett. Nyolczan közülök feleséges emberek voltak, s tizennyolcz árva siratja halálukat. A halottak közül csak ötöt tudtak felhozni, a többihez a gyilkos levegőben nem fértek. Most befalazták a tárnát, s a tizennégy korommá égett halott ott maradt a föld alatt. Csodálatos módon menekült meg egy bányász. Ő is ott dolgozott a tárnában, mikor a robbanás történt és szénrel rakott meg egy csillét. A robbanás ereje fellökte, úgy hogy a csillére esett, ez pedig a nagy lökéstől elkezdett haladni a síneken. Ha a lökés meg nem indítja a csillét, a bányász bizonyosan elég, így megmenekült és semmi baja sem esett. A robbanás okát a vizsgálat nem tudta kideríteni, de azt tartják, hogy a bányalevegő magától gyulladt meg. A katasztrófa halottjait holnap temetik. A bánya a lipcei hitelbanké.

— Borotválás az oroszlaneketrecben. Egy francia és egy német borbély arra adta a fejét, hogy bemennek az oroszlaneketrecbe és megborotválják egy-egy oroszlan. A fogadással egymást akarták bosszantani, de a bátorsága ahhoz egyiknek sem volt. Most azonban egy milánói borbély mégis megkockáztatta a nagy tettet. Mint egy Milanóból érkezett távirat jelenti, az odaváló orfeumban tegnap este fogadásból bement az oroszlaneketrecbe és ott megborotválta — ha nem is az oroszlan, de az állatszéditőt. A merész borbély a legnagyobb hidegvérrel végezte a vérfagyasztó munkát, noha négy oroszlan volt a ketrecben. Mariano, ez volt a borbély neve, a műtét után bezsebelte a 10,000 lirányi fogadási díjat és tovább állt.

— Vallásüldözés. Székesfehérvárról írják: Steiner püspököt fanatizmusáért nem valami rettenetesen szeretik az ősi koronázó városban, az alábbi esetek leírása után bizonyára másutt is hasonló szeretettel fognak rá gondolni. X. plébánosnak például megtiltotta azt, hogy szegény özvegy édes anyját magacál tartsa, mert ő lutheranus vallású. A másik eset meg

éppenséggel ostoba. Y. kisasszony, mint boldog menyasszony megjelent egyik fejevári templomban, hogy a katolikusoknál szokásos szent gyónást megtegye esküvéje előtt. Azonban a bűneit elrebegő kisasszony föloldás helyett ilyen választ kapott: Ajtatos keresztény, miután te evangélikus férjet kerestél magadnak, ezzel oly bünt követtél el, melyért bünbocsánatban nem részesülhetsz... s azzal ott hagyta a szent atya az ajtatos hivat. Ime, ilyen dolgokról kell nekünk 1894-ben referálnunk.

— Pánszlávok fészkelődései. A breznóbányai evangélikus tótok régi szokásukhoz híven, évenként megünneplik templomuknak felszentelését. Ezt az alkalmat a breznóbányaiakra arra használták fel, hogy műkedvelői előadás ozime alatt pánszláv ünnepeket rendeztek, a melyre csapatostul sereglettek össze az 1848 óta nevezetes **H u r b á n** és **S t u s** tót felkelők unokái: Turóczból, Liptóból, a szomszédos Tiszolcz és Likér nevű községből a **D a x n e r** és **M u d r o n y** család tagjai és végül többen Besztercebánya városából is. A tünnetű és különben értelmes családok valamennyien tót nemzeti színű, kékvörösféhér inget viseltek. Ez még hagyján, de valami **S t i z** nevű pánszláv agitátor átdolgozta a „Tótleány Amerikában” című szindarabot, hol ugyan a maguk szegénységét mutatták be, de telve volt a darab mindennemű csufolásokkal a magyar ellen. A jó hazafiak minden ily mondást viharosan megtapsoltak. Az előadás után, mondanunk sem kell, az öregebb tótok asztalhoz ültek és ugyancsak véresszájú felkötöttöket mondtak a magyar zsarnokság megbuktatására és Tótország mielőbbi megszületésére! Közben rendszeren a szokott „Nazdar”, utóbbi időben „Zsivió” és „Szlava”-kiáltásokkal üdvözölték a szónokokat, majd egy buzgó tót hazafi még a turóczenzentes-mártoni gimnáziumra gyűjtött, mire a mulatságot reggelig való táncmulatság követte. Breznóbánya hazafias polgársága, a mely éppen a napokban fényes bizonyítékát adta hazaszeretetének, midőn a „F. M. K. E.”-be oly nagy számmal belépett, mélyen megbotránkozott a pánszlávok e viselkedésén és mindent megtett arra nézve, hogy a pánszlávok a műkedvelőelőadással ily rutul többé vissza ne élhessenek.

— Szomorú utazás. Temesmegye és Temesvár város főispánját, **O r m ó s** Zsigmondot, a főrendiház és a magyar tudományos akadémia tagját, kinek elmebetegségről már adtunk hírt, tegnap vitték fel Budapestre a Schwarzer-féle intézet tébolydájába. Az egyszerű ünnepelt tudós tragikus utazása egész sorozatát adja elő a kínos jeleneteknek, melyek részben Temesvárt, részben Czegléden s végül a budapesti nyugati pályaudvaron játszódtak le s mindenütt roppant csődületet idéztek elő. **L a u f e n a u e r** tanár, a kit a múlt héten a beteghez lehívtak, csak azon feltétel alatt egyezett bele a tébolydába hozatal elhalasztása ellen, ha a beteg nyugodtabban viselkedik s némi eledelt vesz magához. A kezelő orvos, dr. **S t e p p e r**, ekkor is sürgette a beteg felvételét, mert miként **Laufenauer** ő is felismerte a beteg közveszélyes voltát, de az agg férfin környezetére se tudott megbátorkozni azzal a gondolattal, hogy **O r m ó s** Zsigmond az örültek házában fejezze be életét. Alig hagyta el **Laufenauer** tanár a várost, midőn a beteg állapotában rendkívül kedvezően fordulat állott be. Ismét nem vett semmiféle ételt magához és oly borzasztóan dühöngött, hogy régi barátja, **V i m m e r** nyugalom-pénzügyi titkár rögtön megtette az intézkedéseket a budapesti utazásra. Ma reggel 6 órakor elküldték a beteghez **Becker** szigorú orvost, a temesvári kórház gondnokát, a ki, a beteg rögeszméjéhez képest, mint a király küldöttje mutatta be magát s felszólította, hogy a király óhajtatására jöjjön azonnal Budapestre. Eleinte **O r m ó s** ráállott, de mikor **Becker** „méltóságos ur”-nak ozimezte, holott ő neki az volt a rögeszméje, hogy a király fiát fogadta és valóságos belső titkos tanácsosnak nevezte ki, ismét ellenszegült, úgy hogy erőszakkal kellett a dühöngőre a ruhát raddni s a kocsiba tuszkolni. A vasutnál egy mellékvágányon állt a külön kocsi, a melybe meg lehetős nyugodtan helyezték el. Czeglédig tén jó ment minden, de itt az állomás közelében a 81 éves herculeszi természetű ember egyszerre csak lerántotta a kupé ablakredőnyeit s öklével bezúzta az ablakablakot, mi-

közben számos sebet ejtett magán, folytonosan azt kiabálva: „Segítség, segítség! Megjött a király fia, meg akarják ölni!” Az utasok összefutottak s roppant izgalomban nézték, mint küzködnek **O r m ó s** az ápolók. A vonat pár percnyi késéssel folytatta útját a főváros felé. Itt a nyugati indóházban tetőpontját érte a beteg ellentállása. A kupéból erőszakkal emelték ki s úgy vitték a folyton ordító és tomboló öreget a bércoksihoz. Ekkor a földre vetette magát, mindig csak azt kiabálva: „Segítség! Megölik a király fiát!” Végre nagynehezen beültették a kocsiba s kihajtaták a budai Schwarzer-féle intézetbe, a hol a beteggel jött dr. **Stepper** és **Vimmer** József időközben mindent elrendeztek. A hidegvíz gyógyintézet betegeinek, köztük számos tisztnek barátságos köszönése láthatólag jó benyomást tett a betegre. Az intézettulajdonos távollétében **S o m m e r** és **F i s c h e r** orvosok helyezték el **O r m ó s** Zsigmondot, a kőről pár évvel ezelőtt senki se hitte volna, hogy ragyogó pályáját ilyen tragikus módon fogja végezni.

— Pályázatok. Postamesteri áll. Valaszka, Bellán, Bálnicson és Boicsán 3 h. a. Jegyzői áll. a beregszászi törvényszéknél 2 h. a. Irnoki áll. az ersebetsvárosi törvényszéknél 4 hét a. Birói áll. a komáromi törvényszéknél 2 hét alatt.

Uj 3% magyar jelzálog-hitelbank SORSJEGYEK.

Az 1894. november hó 15-én aláírásra kerülő

3% m. jelzálog-hitelbank sorsjegyekre az eredeti feltételek mellett, minden költség nélkül már elfogadják a záradékokat.

Wallfisch Armin
bank- és váltóüzlete Aradon.
Alapított 1875-ben.
Telefon sz. 129. Telefon sz. 129.

HYMEN.

Szeletzky József aradi sarkóraktáros tegnapelőtt esküdt örök hűséget öz. **Ficzy** né. szül. **M e z e y** Bertának a minoriták templomában.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi kereskedő ifjak közművelődési körének választmányi tagjait van szerencsém ma este fél 9 órakor, saját helyiségünkben (Nádor szálloda) tartandó választmányi ülésre meghívni. Tekintettel a fontos tárgysorozatokra kéretnek a t. választmányi tag urak minél számosabban megjelenni. **T e d e s c h y** Viktor elnök.

(*) Az aradi pinczerek országos pinczér nyugdíjalapot gyűjtő asztaltársaság tagjai tisztelettel felkérnek, hogy ma délután 3 és fél órakor **B a c h** Vilmos vendéglőjében (Tököl-tér) este 12 órakor **L ö v y** Ignác koronakávéház mellékhelyiségébe rendes heti értekezletre minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

TANÜGY.

(—) Az aradvidéki tanítóegylet aradi fiokbizottsága f. é. november 15-én, d. u. 4 órakor, az egyesület helyiségében ülést tart, melyre a t. bizottság tagjait van szerencsém tisztelettel meghívni.

Az ülés tárgyai; 1. Elnöki megnyitó és jelentés. 2. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kiküldése. 3. Központi-választmány átírata a

pályakérdések tárgyában. 4. Arad sz. kir. város iskolaszékének határozata a slöjd tanfolyam tárgyában. 5. Slöjd-bizottság megalakulása. 6. Értekezés. 7. Indítványok. Arad, 1894. november 13-án. **C s i k** János, f. bizottsági elnök.

MULATSÁGOK.

(=) Táncvizalom. Az aradi vas- és fém-munkások szakegylete folyó évi november hó 24-én (szombaton) a könyvtár alap javára, a „városi liget” nagytermében **Albert Péter** jó hírnevű zenekara közreműködése mellett zártkörű Katalin táncvizalmat rendez, melyre az előre váltott személyjegy 60 kr., családjegy 1 frt 40 kr., a pénztárnál személyjegy 80 kr., családjegy 1 frt 60 kr. Jegyek előre válthatók: **Ernyei Gyula**, **Löwinger Gyula**, **Barth Lajos**, **Kilényi H.** és társa **Keppich Zsigmond** urak tüzeiben és a városligeti vendéglőben. Kezdeté este 8 órakor. Feltűzések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

November 14. (Szerda) **Madarász**, operette.
November 15. (Csütörtök) 281-ik csikk, bohózat.
November 16. (Péntek) **Bajazzók**, opera; **Katona** sán, vigjáték.
November 17. (Szombat) **Bajazzók**, opera; **Katona** sán, vigjáték.
November 18. (Vasárnap) **Délután: Koldusdiák**, operette. Este: **Asszonyverve** jó, népszimű.

* Az Athenaeum Képes Irodalomtörténetéből megjelent a 26-ik füzet. Két rendkívül érdekes műmelléklet van hozzá csatolva: **Kisfaludy Károly** vihart ábrázoló festményének (eredetije a Kisfaludy-társ. birtokába) igen sikerült színes hasonmása s **Koldustársaság** című rajza. Mindkettő kitűnő bizonyítéka annak, amit a költő életrajzaiban eddig csak olvastunk, de nem láthattunk sehol, hogy **Kisfaludy** nemcsak ügyes festő, hanem kitűnő rajzoló volt. A szövegben **Zichy Antal**, **Széchenyi** munkáinak legalaposabb ismerője, folytatja Sz. mint író cz. tanulmányát, **Kardos Albert** **Kisfaludy Károlyról** ír, végül **R á k o s i** Jenő ir. **Katona** Bankbánk-járolási felfogással, mely minden munkáiban különbözteti, s mely e cikkét is a Bankbánk-irodalom legjobb tanulmányai közé fogja avatni. A szöveget ezuttal is sok irodalmi vonatkozású kép díszíti: **Széchenyi** ifjúkori és 1860-iki, továbbá a gróf nejének arcképe, a zenki síremlék s a svábhegyi **Széchenyi**-emlék, **Kisfaludy K.** arcképe, **Kisfaludy** halálós ágyán (**Bajza**, **Toldy** és **Vörösmarty** arcképével), síremléke s **Ferenczy** emléktervezetei, **Katona** szülőháza, arcképe és **Züllich-féle** szobra. A vállalat, mely befejezéséhez közeleg kétheti füzetekben jelenik meg, füzetenként 40 kr-ért kapható.

* Iparosok olvasótára címen egy házagpotló vállalat indult meg Budapesten **L a m p e l** Róbert (**Wodianer F.** és fiai) kiadásában. Deczember hó 1-ől füzetenként jelenik meg a vállalat; szerkeszti **Mártonffy Márton** kir. tanácsos, orsz. iparfelügyelő. A művet csupa szakférjak írják. Egyes füzetek ára mindössze 30 kr. Evente 10 füzet jelenik meg. A derék vállalatot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Aradról dolgozni fognak a füzetekbe: **Edvi-Ilés László** kamarai másodtitkár, **N e s z n e r** Aladár ipariskolai igazgató, **V a r j a s s y** Arpad kir. tanfelügyelő.

TÁVIRATOK.

Erős párbaj.

Budapest, november 13. (Saj. tud. táv.) Ma a főváros egyik laktanyájában erős párbajozás volt, sőt vérrel. Egy fiatal embernek kellett egymásután két párbajt vívnia, mind a kettőt karddal. Ellenfelei két testvér, bács megyei földbirtokosok, akik őt együtt, még pedig tettelesen megsértették. A sértők tartalékos huszártisztek, s így vívták a párbajokat a kaszárnyában. A két párbaj egymásután történt meg, s azzal végződött, hogy mind a két testvér harcsképtelenné lön. Ellenfelek semmiféle sérülést nem szenvedtek. A kettős és meglehetősen véres párbaj okául csak annyit említenek, hogy a két testvér ellenfele — zsidó.

Kossuth Ferencz utja.

Mindszent, november 13. (Saj. tud. táv.) Kossuth Ferencz Vásárhelyről reggel hét órakor ideérkezett, Helfy, Lakatos és Endrey képviselők kíséretében. Lelkesedve fogadták. Kossuth többször beszélt békés, de közjogellenes elveket hangoztatva. Innen Szegvárra és Szentesre ment, s csütörtökön Budapestre érkezik.

Gyujtogatás.

Mohács, nov. 13. (Saj. tud. táv.) Ma este Pabula Jefo pajtája kigyult, utána még három más ház kezdett égni. Az egyik háznál gyujtóanyagot találtak, a kár tetemes, biztosítva kevés volt. A vizsgálatot megindították.

Öldöklő vihar.

Páris, november 13. (Saj. tud. táv.) Tegnap este éjfélig tartó erős vihar volt jelentékeny károkat okozva. A betört ablakok és bedőlt kémények száma nem állapítható meg, többen életüket veszítették, számosan megsebesültek.

Bombamerénylet.

London, november 13. (Saj. tud. táv.) A Themse partján a törvényszéki épület előtt gyutacsokkal ellátott bombát találtak, mielőtt azonban felrobbant volna, a gyutacsot eloltották.

A csár temetése.

Pétervár, november 13. (Saj. tud. táv.) A csár holtteste tizkor érkezett ide. A pályaudvaron Miklós csár és az itt levő fejedelmi személyiségek fogadták. Mikor leemelték a koporsót, Antonius érsek imát mondott a család jelenlétében, a csár kar a gyászhimnust játszotta, a csár gárda gránátosai doboltak. — Néhány tizenegyor a gyászmenet a Péter-Pál templomba indult, a nép a legrokonszenvesebben üdvözölte a menetet, sok tiszt sirt. Az utcákon, bár százezrekre megy a tömeg száma, teljes rend uralkodik.

Miklós csár ajándéka.

Pétervár, nov. 13. (Saj. tud. távirata.) Miklós csár Sacharjin tanárt értékes dohányszelenczével ajándékozta meg, melyen az elhunyt III. Sándor arczképe van.

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Árad, november 13.

(S. ss.) A vetések jelenleg kitűnően állnak s hibátlanul gyarapodnak. A tengeri üzlet megszilárdult, a kereslet sürgős. Egészen véve azonban kevés a forgalom és a gabnaüzletben oly pangás uralkodik, minő régen volt. A mai hetivásáron — miután a mezeli munkák be vannak tejezve és gazdáink pénzre szorúlnak, a hozatal nagy volt.

Eladatott:

Buza 1500 mmázsa 5 frt 50 krtól 5 frt 70 krig.

Tengeri új 600 mmázsa 4 frt 90 krtól 5 frt 10 krig.

Tengeri ó névleg 5 frt 40 krtól 5 frt 70 krig.

Rozs névleg 5 frtig.

Arpa névleg 5 forint 20 krtól 5 forint 30 krig.

Zab névleg 5 forint 60 krtól 6 forint 10 krig.

— Az őszi vetések. M a k ó n és vidékén a tavaszi vetemény alá a földet most kezdik fölászni. Az őszi vetéssel már teljesen elkészültek, a vetések legnagyobb részt ki is bujtak a földből. L i p p a és M á s l a k vidékén az őszi vetést majdnem mindenütt befejezték. A vetéseket helyielyi közel az egerek rongálták,

legnagyobb részben azonban szépek s hibátlanul fejlődnek. A répa és tengeri közepes, sőt helyenként jó termést adott. Tök bőven termett. Takarmány hiánya e vidéken aligha lesz.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog czég jelentése. —

Budapest, november 13.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv valamivel jobb volt, az iránzat kellemesebb lett, elkel 18,000 mmázsa néhány krral magasabb áron. E l a d á s o k:

	mmázsa	klgramm	frt
Tiszavidéki	800	82.	6.80
"	400	82.	6.80
"	200	81.	6.80
"	600	81.5	6.80
"	500	81.	6.75
"	500	80.	6.75
"	100	80.	6.6
Pestvidéki	200	8.5	6.72 1/2
"	300	80.5	6.72 1/2
"	600	81.	6.72 1/2
"	500	81.	6.67 1/2
"	1600	80.	6.75
Fehérmegyei	500	80.	6.70
"	1450	79.5	6.65
"	2200	79.5	6.72 1/2
"	500	79.	6.60
Felső-tiszai	400	80.	6.6 1/2
"	100	81.	6.60
Somogyi	500	78.5	6.47 1/2
Tolnai	300	80.	6.65
Zab	500		6.—
"	300		6.10
"	200		5.95
"	100		5.87 1/2

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából érkezett igen szilárd jegyzésekre nálunk is szilárdabban indult az üzlet buzában s közepes forgalom mellett így is maradt. Tengeriben igen élénk üzletmenet fejlődött, az erős vételkedv és fedezeti vásárlások következtében 5-6 krral emelkedett. Zab és rozs szintén élénkebbek.

Zárul 11 órakor

Buza márczius—április 1894	7.09—7.11
Buza szeptember—október 1894	6.72—6.74
Tengeri május—június 1894	6.72—6.74
Tengeri őszre	6.08—6.07
Zab márczius—április 1894	6.45—6.55
Zab őszre	6.05—6.07
Közepes-repoze	11.15—11.20

h a s s a k i d ő l d: New-York: buzára 3/4—1 1/8, tengerire 1/8—1 magasabb, Chicago: buzára 3/4—7/8, tengerire 1/4—magasabb Páris szilárd, Liverpool tartott, London változatlan.

E r t é k t ő z s d e: Külföldi gyengébb hírekre nálunk is lányhabban indultak valamivel a papírok, míg később az élénkebb vásárlási kedvre nemzetközi papírok némileg megszilárdultak, helyi papírok szintén szilárdabban, különösen leszámítol bank részv. emelkedett pár forinttal a kitűnő üzleti hírekre.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	390.50
Magyar hitelrészvény	495.—
Osztrák államvasut	278.—
Rima-Murányi	387.—
Déli vasut	108.25

— Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok. 1894. évi nov. hó 12-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 42.—43. krig. Öreg közép (páronkint 300—400 klgramm sulyban) 42.—43. krig. Fialat nehéz (pkint 320 klgron felüli sulyban) 44.5—44 krig. Fialat közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 44.5.—45. krig. Fialat könnyű (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 44.—45. krig. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 42.—43. krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban) 43.—44. krig. — Könnyű (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 44.—45. krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 klgr. felüli sulyban) 43.—44. krig. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 43.—44. krig. — Könnyű (páronkint 220 klgrig terjedő sulyban) 42.5—43.5 krig. Sertés létszám 1894. nov. hó 9-én volt készlet 158,412 darab. 1894. nov. hó 11-én felhajtott: 5104 darab. 1894. nov. 11-én elszállított: 4606 drb. 1894. nov. 12-én maradt készletben 158,910 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Szeszüzlet.

— November 13. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52.50, kicsinyben 53.— hordó nélkül per 100 liter 1/2 befejezve 85 frt fogyasztási adó.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, november 13. d. u. 5 óra.

F	a	j	Iránzat	100 klgr. ár
				frttól frtig
Buza bányai új				6.50 6.75
Buza tiszavidéki				6.55 6.80
Buza pestvidéki				6.50 6.75
Buza fehérmegyei				6.50 6.75
Buza bácskai				6.60 6.85
Rozs új, I-ső rendű				5.30 5.35
Rozs új, II-od rendű				5.25 5.30
Arpa takarmány				5.80 6.15
Arpa égetni való				6.40 7.15
Arpa sörfőzdei				7.35 8.50
Zab				5.85 6.20
Tengeri bányai				5.15 5.25
Tengeri másnemű				5.15 5.25
Káposzta-repoze bányai				9.50 9.90
Köles				5.90 6.40
Buza szept.-okt.				7.08 7.10
Buza márcz.-ápr.				6.75 6.77
Buza máj.-jun.				— —
Rozs szept.-okt.				— —
Tengeri jul.-aug.				— —
Tengeri aug.-szept.				— —
Tengeri októberre				— —
Zab márcz.-ápr.				6.05 6.07
Zab szept.-okt.				— —
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.				11.15 11.20

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. november 13.

Magyar aranyjárdék 4%	128.—
Magyar koronajárdék 4%	97.20
Magyar arany 4 1/2%	128.50
Magyar ezüst 4 1/2%	101.75
Magyar keleti vasut 1876.	125.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.25
Horrát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyereség-sorsjegy kölcsön	161.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	99.75
Osztrák járdék ezüst	99.75
Osztrák járdék arany	124.25
Korona járdék	99.50
1860-ki államsorsjegyek	158.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1045.—

VIZJELZÉS.

1894. évi november hó 13-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérték °C	Időjárás	Vízállás	
			— cztimétr.	+ cztimétr.
Branyicska	+ 4°	derült	— 34	—
Árad	+ 9°	derült	— 123	—
Makó	+ 9°	derült	— 20	—
Szeged	+ 6°	derült	+ 226	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Árad, 1894. november 13.

A m. kir. folyammérőki hivatal.

Aradvárosi

Évadberlet
43. szám.

színház.

Haviberlet
3. szám.

Szerdán, 1894. november 14-én

A madarász.

Operette 3 felvonásban. Irta: West és L. Heli. Fordította: E. L. Zenéjét szerző: Zeller Károly.

SZEMÉLYEK:

Mária, választó fejedelemlő Sugár A.
Adeilaida báróné, udvarhölgye Tolnainé.
Csörsz báró, udvar- és erdőmester Rónaszéki.
Szaniázló gróf, unokaöccse, teatörténész Bolyom L.
Ádám, tirioli madarász Hunyady J.
Postás Milka Réthy L.

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— November 13. —

Fehér Kereszt szálloda: K ein Izidor Hgynök, Nagybecskerek. Kiss Ferencz, Kapriora. Dr. Legrand Ferencz, Hátzeg.

Arany Kulcs szálloda: Gloch Bernát kereskedő, Birkis. Ardeian Mózes jegyzője ölt. Ottlaka.

Vasuti szálloda: Szabó Ferencz szemlész, Nagy-Kikinda. Va tag Sándor földművelő, Batonya.

Felelős szerkesztő. Vass Géza.

Felhívás.

A városi vízvezeték építésének minél gyorsabb s az utozákon való forgalmat lehetőleg legkevésbé gátolón való fogantatása szerfeleut kívánatos lévén, e ozébból az építési vállalkozó a fővezető csöveket az egyes házakba beágazó mellécsövekkel egyidejűleg kívánja leraktatni, melynek következtén tudnia kell: melyek azon házak, a melyekbe a vízvezeték bevezetendő leend.

Hogy tehát ez megálapíthatassék a csatorna hálózatba eső házak tulajdonosait felhívom, hogy ha házukba a vízvezeték bevezetett szándékoznak, e szándékukat a f. 6. november hó 5-ig vagy hivatalomhoz írásban, vagy a városi kapusnál kitéve lévő iv aláírással bejelentésük.

Arad, 1894. évi október hó 21.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

13950/894. k. b.

3-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. k. miniszteriumnak f. évi 68092. sz. a. kelt magas leirata alapján közhírré teszem, hogy Hódmező-Vásárhely városnak szabályrendelete, a melylyel a hálózó kereskedés a nevezett város területén, a fennálló hálózási szabályok 17-ik §-ában és ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltatott.

Kelt Aradon, 1894. évi október 10-én.

Sarlot Domokos
főkapitány

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9-02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árwapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8%, a melyből töké törlesztésre esik 2%, 26 fél évi törlesztésre 7 $\frac{1}{2}$ %, melyből töké törlesztésre 1 $\frac{1}{2}$ %, fordítatik. 32 évi törlesztésre 7%, amelyből a töketörlesztésre 1%, számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

Értesítés.

Az aradi első élelmi és háztartási cikkek beszerzési és szállítási vállalat működését megkezdte.

Szállít minden a konyha és háztartáshoz szükséges

élelmi és háztartási cikkek

a külön nyomtatott értesítéseiben jelzett módon.

A t. fogyasztó közönség szives érdeklődését és támogatását tisztelettel kéri

Az első aradi élelmi és háztartási cikkek beszerzési és szállítási állomása ARAD Tökölly-tér I. szám.

Posta és távirat cím: „Export.”
Telefon-szám: 208.

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertára

és művegytani laboratoriuma
Aradon, Szabadságtér.

Szívesen ajánkozik minden bárhol és bárki által hirdetett gyógyszer-különlegesség beszerzésére, s késleltetést tart következő megbízható határu szereket:

Chinin-cukor és Chinin csokoládé gyermekeknek könnyen beadható hideglelés elleni szer, melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók pályadíjjal koszorúztak. Mind az 5 világrézsben el van torjedve. Egy darab 6 kr.

Misera-cseppek dr. Häger javított receptje szerint, legmegbízhatóbb szer hideglelés ellen felnőttek számára. Egy üveg 75 kr.
Circassian. Biztos határu és ártalmatlan szerekből összeállított hajfestőszert. — Egy üveg 1 frt 40 kr.

Dr. Brnatzik fogcseppje. Bármely fogfájást azonnal megszüntet. 1 üveg 35 kr
A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs. Az arcon mutatkozó szepők, pattanások és májfoltok elűzésére a legalkalmasabb szer, mely bőrszépítő hatásában minden más szert felülmúl. Egy kis tégely 70 kr. és egy nagy tégely 1 frt.

Anosmin. A lábizzadás és feltörés ellen biztosan használható. Egy üveg 50 kr.

Valóditokaji bor. Kitűnő minőségűek, dr. Szabó Gyula világhírű pincéjéből. Ára 1 üvegnek 8 és 1 frt.

Ménesi aszúbor. Egy 35 centil. üveg 1 frt 50
*krajozár.

Chinabor. 2% Chinatartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Vasas Chinabor. 2% Chinin- és vasoxyd tartalommal. Egy 30 centiliteres üveg 1 frt.

Pepsinbor. 2.5% tartalommal. Egy 20 centiliteres üveg 1 frt.

Üvegmaró tinta. Egy üveg 1 frt.

Salon-bengáli tüzek. Füst és szag nélkül, vörösfehér és sárga színben. Egy kr 2 frt.

Magnesium fáklyák. 150 normal gyertyafénynyel. Hat percig égő, 1 drb 80 kr. 12 percig égő, 1 drb 1 frt 10 kr. 24 percig égő, 1 drb. 2 frt 10 kr.

Iroda tintapor. (Fekete vagy violaszinben) 1 adag $\frac{1}{4}$ literre 10 kr.

Dr. Kepes fagybalzsama. A megfagyott kezet vagy lábát 3-4 nap alatt biztosan meggyógyítja. Egy tégely ára 40 kr.

Lang rheuma ellenes szere. Mindenféle eredetű rheumás és csuszos fájdalmak ellen igen híres és keresett szer. Egy üveg ára 30 kr.

Dr. Kelen köhögés elleni pora mely mindenféle köhögést biztosan gyógyít. Ára 40 kr.

Mindenzen gyógyszerek — a pakolási csekély költségek hozzáadásával — bárhova posta útján is elküldetnek.

Ujanosok ezen gyógyszertárban minden vegyviszályra bizánsk elfogadtatnak és lelkiismeretesen teljeseznek.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

15315/1894. sz.

Körözés.

Folyó hó 3-án az aradi országos vásártéren egy 4-5 hónapos fekete szőrű csillagos homlokú kancza csikó találtatott bitangóságban.

A csikó tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennyiben annak átvétele végett az aradi kapitányi hivatalnál f. hó 22-ig nem jelentkezik, az mint gazdátlan nyilvános árverésen eladtni fog.

Arad 1894. évi november 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

A magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

48529. I. a. sz.

Pályázati hirdetmény

gázgörekbe szállítása iránt.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége 1895. évben felmerülő szükségletének fedezésére 90 drb felső és 90 drb alsó öntött vas gázgöreb szállításra ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlati minta az üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályától (I. d) Budapest külső ke-repesi-ut 2-ik házcsoportjában, földszint kapható.

Ugyanezen kimutatásban fel vannak sorolva az egyéb pályázati és szállítási feltételek. Az ajánlat 50 kros bélyeggel ellátva, bepecsételve s a borítékon ajánlat a 48529/94. számhoz felíratlan megjelölve legkésőbb 1894. évi november 20-án déli 12 óráig nevezett üzletvezetőség anyagbeszerzési osztályához betérjesztendő.

Kelt Budapesten, 1894.

A magyar kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

22961

1894.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. ministerium 65539/894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy a tyrol és vorarlbergi cs. és kir. helytartóság f. évi október hó 18-án 25366. sz. a. kelt értesítése szerint a magyarországi hasított körmű állatoknak Tyrolon és Vorarlbergen keresztül vasuton való átvitele meg van engedve, ezen állatoknak azonban a nevezett tartományba való bevitele egyelőre még továbbra is tilos marad.

Arad, 1894. november 6.

A városi tanács.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)
A „kék golyó”-hoz.

A közeledő saison változás beálltával batorkodunk a nagyabocsult közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat kézmű, rövidáru norlbergi és fehérnemű cikkekben álló raktárunkat az

őszi és téli idényre

mindennemű újdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban szlntartó parchetek, casánok és flanellek, téll szövetek, jäger alsó ruházat, harisnyák, keztük, sapkák, karmantyuk, posztó és berliner kendők.

Nemkülönbön legjobb gyártmányú vászon, chiffon, canavász, csinvat és asztal-neműekben, mely cikkek ugy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt fölülmúlnak.

Midőn az eddig irányunkban tanusított becses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Becses pártfogásért esd

812.

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut keztük és harisnyák.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/403 8-4. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel bírjon.

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett elvonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönbön köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsik bejáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendelkezésnek eleget nem tesznek, 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

21877/1894.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megállapított dohánybeváltási árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.

Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Szeged

25374. II. 1894.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Kecskemét állomásán a meglévő áruraktár meghosszabbítandó.

Ezen építési munkát biztosítása céljából ezennel nyilvános versenytárgyalás hirdettetik.

E végből felhívhatnak a pályázók, hogy ezen építésre vonatkozó s alant felsorolt feltételek szerint felszerelt szabályszerű bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat legkésőbb f. évi november hó 15-én déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség titkárságánál benyujtsák, vagy posta útján oda beküldjék.

Később érkező vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Óvadék fejében 400 frt készpénzben, vagy a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, tizenegy napnál nem régieb utolsó árfolyam szerint a fenti összegnek megfelelő értékű és állami letétekre alkalmas értékpapírokban az alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis f. évi november hó 14-én déli 12 óráig letétbe helyezendő.

A lepecsételt ajánlatok borítékai »Ajánlat a kecskeméti áruraktár meghosszabbítására« felirással látandók el.

A letétjegyek az ajánlathoz nem csatolandók.

A végrehajtandó munkára vonatkozó tervek és pályázati feltételek f. évi november 5-től kezdve a szegedi üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályában s a kecskeméti osztály-mérnökségnél naponta délelőtt 8 órától délután 2 óráig betekintheők.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége.

20744/1894.

3-3

Hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a. kibocsátott rendelete nyomon ezennel közhírré tétetik, hogy Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége, a gombose bacillára lépett fel, minél fogva szőlővesszőket sem Franciaországból, a külföldről általában, sem pedig Horvát-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szőlő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisülni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállító is meg fog büntetettetni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

20392/894

3-3.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy mindazok, kik halottjaikat az aradvárosi 2681. sz. tjkvben 6354. h. r. szám alatt felvett Gábor-dűlőben fekvő külhatárbeli temetőben (melynek használata 1886. évi január 1-től kezdve beszüntetett) temették el, a mennyiben halottjaik hulláit más temetőbe akarják átszállítani, azt 1896. január 1-ig eszközöltessék, mert azontul a temető területet annak telekkönyvi tulajdonosa mezei gazdasági célokra korlátlanul használhatja, és az ott eltemetett hullák kiásatását, amennyiben az nem hatósági rendeleten alapulna, megtagadhatja.

Arad, 1894. október 6-án.

A városi tanács.

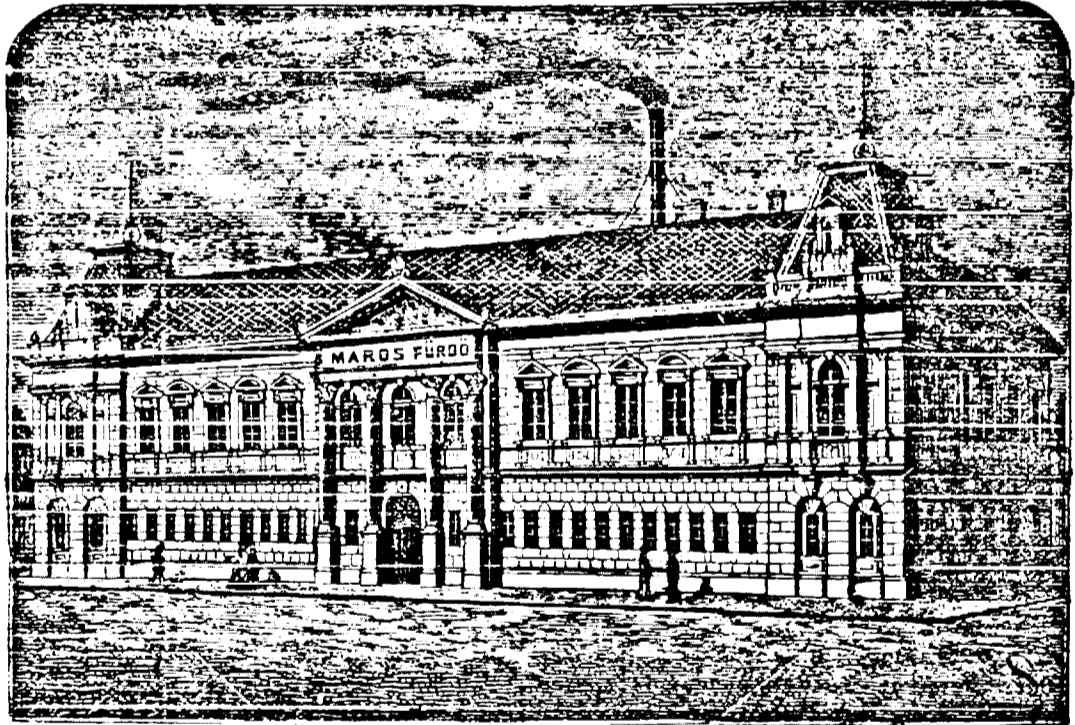
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zibbadságnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdővel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadíttassék azáltal egészségünk biztosítottatik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

a fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A várteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak
Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyzni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr	Egy személy-jegy	— frt 50 kr
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr
Egy deák-jegy	— frt 40 kr.	Vas és máor-fürdő.	
Uszás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr
Idényjeggyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr
Uszoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruha-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 58 kr.	1 törölköző	8 kr.
80 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnyitás nyáron reggeli 6 órakor. télen reggeli 7 órakor.	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.		

A Simay-féle gőzfürdő-épületben azemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több utcái, parkettával kikapott szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és télen át gőzfűtés.

9 — 13